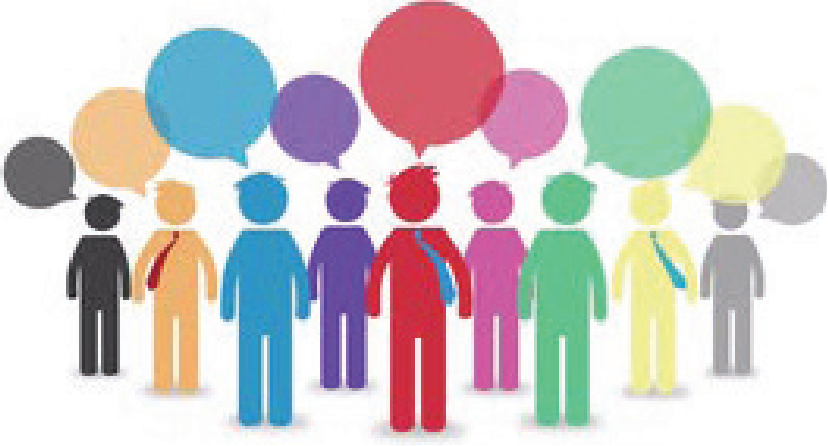

GÜNLÜK HAYATTA DİNİ İFADELER

Günlük Konuşmalarda Dini İfadeler

İnsan, sosyal bir varlıktır. Bundan dolayı bir birey olarak, toplum içinde başkalarıyla bir arada yaşar. Diğer insanlarla iletişim kurmaya, duygu ve düşüncelerini paylaşmaya ihtiyaç duyar. İnsan, başkalarıyla iletişimini çeşitli yollarla gerçekleştirebilir. Bunların başında konuşmak gelir. Düşünmek ve düşüncelerini ifade edebilmek için konuşmak, Allah'ın (c.c.) insana verdiği büyük bir nimettir. Bunlar aynı zamanda insanları diğer canlılardan ayıran iki temel farktır. İnsan sevgisini, mutluluğunu, üzüntülerini, sıkıntılarını, sevinçlerini konuşarak ifade eder.

Düşünen ve konuşan bir varlık olarak insanın hayatında dinin önemli bir yeri vardır. Din; insanın inançlarına, düşüncelerine, söz ve davranışlarına yön verir. Bundan dolayıdır ki günlük konuşmalarımızda dinle ilgili de pek çok deyim ve ifade kullanırız. Bismillâhirrahmânirrahîm, Allah'a şükür, maşallah, inşallah, Allah'tan umut kesilmez, Allah'a emanet ol, helal, haram, günah, sevap vb. ifadeler bunlardan bazılarıdır. Şimdi günlük

konuşmalarımızdaki bu dini ifadeleri tek tek ele alalım.

GÜNLÜK HAYATTA DİNİ İFADELER

1-Bismillâhırrahmânırrahîm

Dini bir ifade olarak “Bismillâhırrahmânırrahîm”, “Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla (başla-rım)” anlamına gelir. Bu ifade bazen kısaca “bis-millah” şeklinde de söylenir. Bismillah, “Allah’ın adıyla (başlarım)” demektir. Bu ifade besmele olarak da isimlendirilmektedir. Örneğin; “iyi bir işe başlarken besmele çek” dediğimizde “iyi bir işe başlarken bismillâhırrahmânırrahîm ifadesiy-le başla!” demeyi kastederiz.

Bismillâhırrahmânırrahîm derken bizler, besmelenin içinde yer alan Allah’ın iki güzel ismiyle Allah’tan işimizin istediğimiz şekilde tamamlanması için yardım dilemiş oluruz. Allah’ın bu iki güzel ismi Rahman ve Rahîmdir.

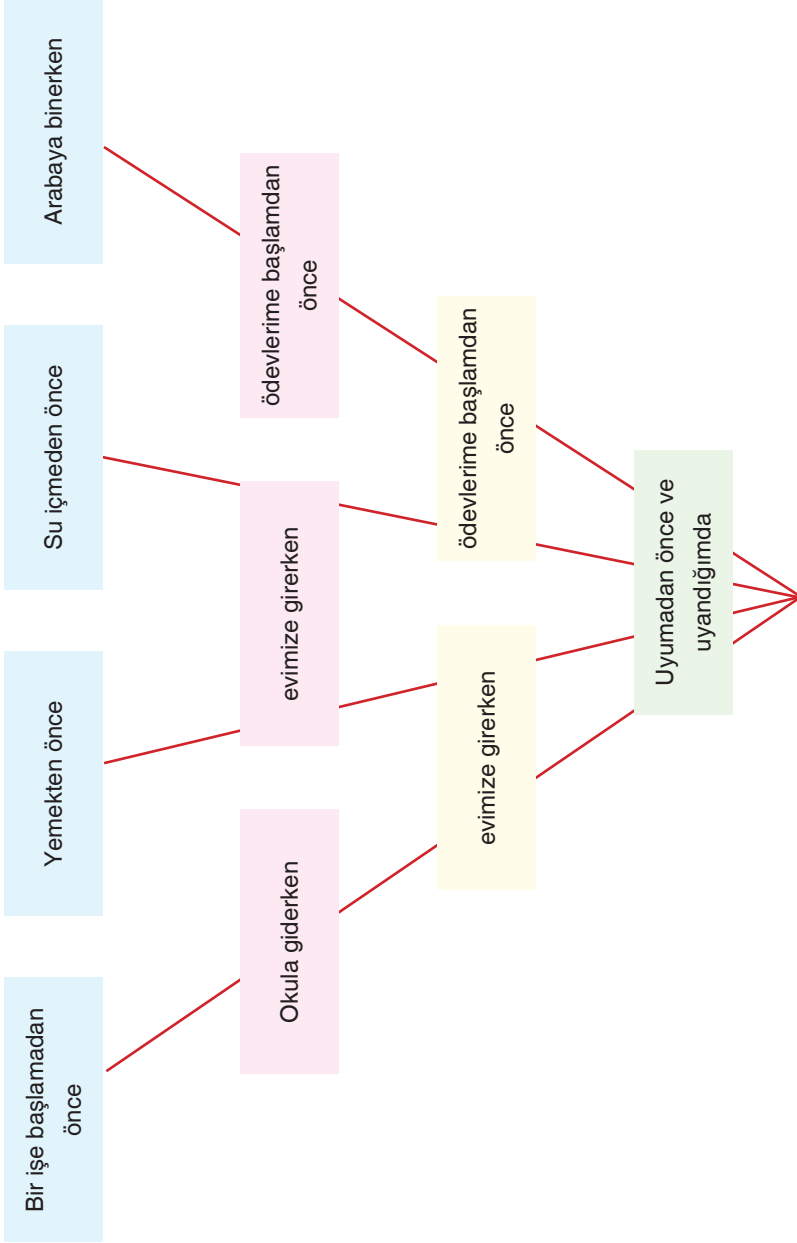

Rahman: Herkese, her canlıya merhamet eden Allah, anlamına gelir.

Rahîm: Koruyan, bağışlayan, merhamet eden, ahirette sadece müminlere (inanana)) bağışlama gösterecek olan Allah, anlamına gelir.

Besmele, Allah (c.c.) ile insan arasındaki ilişkiyi sağlamlaştıran güçlü bir bağıdır. Kur’an-ı Kerim’de yer alan bir ayette Allah, “Ey iman edenler! Allah’ı çokça zikredin(a-nın).” (**Ahzâb/41**) buyurmakta, başka bir ayette de “...Siz beni anın ki ben de sizi ana-yım.” (**Bakara/152**) buyurarak kendisini an-mamızı istemektedir. Bu ayetleri göz önünde bulundurduğumuzda diyebiliriz ki Besmele çeken insan, Allah’ı anmış, onun adını zikretmiş olur. Allah’ı anmak ise dinimize göre ibadettir ve sevaptır. (hoş ve iyi bir davranıştır)

Bir de ibadet esnasında örneğin Kur'an okurken besmele çekeriz.

GÜNLÜK HAYATTA DİNİ İFADELER

Besmele çekip her şeyin ve her güzelliğin yaratıcısı olan, kendisini anmamızı isteyen Allah'ın, biz insanları doğru yola iletmek için gönderdiği elçileri, peygamberleri de işlerine başlarken besmele çekmişlerdir. Örneğin; peygamberimiz Hz. Muhammed işlerine başlarken Allah'ın yardımı ve desteğini almak için besmele çekmiş ve bizden de işlerimize besmele çekip başlamamızı istemiştir. Bir keresinde Hz. Muhammed sofrada yemek yerken elini yemek kabının içinde gezdiren bir çocuğu, "Besmele çek, sağ elinle ve önünden ye." Şeklinde uyarmıştır. Bu uyarıyı yaparak çocuğa hem bismelenin önemini hem de yemek yerken rahatsız edici davranışlarda bulunmaktan kaçınması gerektiğini tavsiye etmiştir.

Hadis

Yemek yediğiniz zaman Allah'ın adını anın. Eğer yemeğin öncesinde besmeleyi unutursanız "öncesi için de sonu için de bismillah" deyin.

(Tirmizi)

Bizler, işlerimize başlarken besmele çekerek Allah'a olan inancımızı ve bağlılığımızı ifade ederiz.

Yapacağımız işlerde Allah'tan yardım diler, onun bize yardım edeceğine ve bizi koruyacağına inanırız.

Böylelikle bu inanç bize moral verir, kendimize olan güvenimizi artırır ve başarılı olmamıza katkı sağlar.

Hadis

Besmele ile başlanmayan her iş eksiktir.

(Müsned)

Allah'a Hamd ve Şükür (Elhamdülillah)

Sosyal bir varlık olarak biz insanlar günlük yaşantımızda başkalarından ve yakınlarımızdan yardım isteriz. Bir işte zorlandığımızda başkalarının desteğini bekleriz. Bir şeye ihtiyaç duyduğumuzda ihtiyacımızın karşılanmasını bekleriz. Günlük yaşantımızda karşılaştığımız bu durumlarda bize destekte bulunan kimselere, bizlere küçük bir iyilik eden kişiye teşekkür eder, ona karşı minnet duyarız. Bize yapılan iyiliğe karşılık vermek, minnet duygumuzu karşımızdaki kişiye ifade etmek isteriz. Bunu da söz ya da davranışlarımızla belirtiriz. Çünkü iyiliğe karşı iyilik yapmak, nezakettir, inceliktir ve bir insanlık borcudur.

Biliyor musunuz?

“İnsanlara teşekkür etmeyi bilmeyen Allah'a şükretmeyi bilmez.” İfadesiyle peygamberimiz insanların birbirlerine ve Allah'a teşekkür etmelerinin önemini vurgulamıştır.

GÜNLÜK HAYATTA DİNİ İFADELER

Böyle bir durumda nasıl karşımızdaki kişilere teşekkür etmek ve minnetimizi dile getirmek istiyor-sak; her şeyi ve güzellikleri yaratan, bizleri en güzel şekilde yaratmış, biz insanları ve diğer tüm canlıları ihtiyaç duyduğu tüm nimetlerle, yiyecek ve içeceklerle rızıklandıran, onların ihtiyaçlarını karşılayan Allah'a da şükürümüzü, teşekkürümüzü ve minnetimizi dile getiririz. Bizler Allah'a olan şükürümüzü ve minnetimizi dile getirirken "Elhamdulillah", "Allahım, Sana şükürler olsun!", "Hamd olsun", "şükürler olsun" şeklinde dile getiririz.

- ✓ Eğer bizler Allah'ın verdiği nimetlere karşı şükür ve hamd edersek O da verdiği nimetleri artırır. Ve verdiği tüm nimetlerin lezzetlerini tattırır.

Ayet

"...Ant olsun eğer şükrederseniz elbette size nimetimi artırırım..."

(İbrahim/7)

GÜNLÜK HAYATTA DİNİ İFADELER

- ✓ Bizler Allah'a olan şükürü sadece dil ile hamd ve şükür ederek dile getirmeyiz. Allah'ın verdiği nimetlere karşı şükürümüzü farklı yollarla ifade edebiliriz. Örneğin kalp ile şükür edebiliriz. Kalp ile şükür, nimetin ve rızıkın Allah'tan geldiğini bilmek ve onun yüceliğini, cömertliğini hissetmektir. Allah'ın verdiği nimetlere kalp ile şükür aynı zamanda tüm güzellikleri yaratan Allah'ı tanımak ve ona inanmaktır.
- ✓ Allah'a olan şükürümüzü dil ve kalp ile ifade etmenin yanında farklı bir yol daha vardır. Bu da verdiği nimetleri uygun ölçüde ve iyi yönde kullanmaktır. Örneğin Allah insana düşünebilmesi için akıl, konuşabilmesi için dil vermiştir. İnsan aklıyla bir şey ürettiğinde insanların faydasına olacak şeyleri aklında tasarlar ve üretir. Diliyle de doğru ve güzel sözler söyler. Başkalarını kırmayacak şekilde konuşmaya özen gösterir.

Unutmayalım;

Bizler elhamdülillah diyerek Allah'ın verdiği nimetler için O'na teşekkür etmiş

Örneğin yemekten sonra elhamdülillah deriz .Bir dileğimiz gerçekleştiğinde yine ona şükür ederiz.

Böylelikle Allah da kendisine şükrettikçe bize olan nimetlerini çoğaltır.

Hadis

“Allahü Teâlâ, kulunun bir şey yedikten veya içtikten sonra hamdetmesinden hoşnut olur.”

(Müslim)

Selam ve Selamlaşma

Kavram

Selam: Sözlükte; “barış, güven, esenlik” anlamlarına gelen bir kelimedir. Terim olarak bir kimsenin başkasıyla karşılaştığında ona iyi dileklerde bulunması demektir.

İnsanlar, karşılaştıklarında selâmlaşmalı, karşılıklı olarak birbirlerine iyi dilekte bulunmalıdır. Selam, Allah'ın bizlere emrettiği, Sevgili Peygamberimiz'in (s.a.v) teşvik ettiği önemli bir konudur. Selam insanların birbirleri ile karşılaştıklarında, “selâmun aleyküm” cümleleriyle birbirlerine dua etmelerine denir. Bunun anlamı, “Allah'ın selamı, esenliği üzerine olsun” demektir. Selam'ı alacak kimse de kendisine selam veren kimseye “aleyküm selam” “Allah'ın selamı, esenliği senin de üzerine olsun” ifadesini kullanır.

Biliyor musunuz?

Selamlaşmak;

- ✓ İnsanların birbirlerine olan güven duygusunu pekiştirir.
- ✓ Birlik ve beraberlik duygusunu pekişmesine katkı sağlar.
- ✓ İnsanlar arasında sevgi bağı kurulmasına etki eder.

Tekbir

Tekbir:

“Büyükleme, yüceltme, ululama” anlamlarına gelen bu kelime Allah'ın ululuğunu, yüceliğini belirtmek için kullanılır. Allah'ın yüceliğini dile getirirken de “Allahu ekber” “Allah en yücedir” deriz. İşte bu tekbirdir.

GÜNLÜK HAYATTA DİNİ İFADELER

Salavat

Salavât	Salât kelimesinin çoğuludur. Salat; sözlükte “övmek ve yüceltmek” anlamlarına gelir. Terim olarak Peygamber Efendimiz’in ismi anıldığında yapılan duâ demektir.

Estağfirullah

Estağfirullah	İstiğfar etmek kelimesinden türeyen Arapça bir kelimedir. “Bağışlanmayı istemek” ve “affedilmeyi istemek” anlamlarına gelen bir kelimedir. Estağfirullah kelimesi en kısa şekli ile “af dilemek” demektir.

- ✓ Bizler günlük yaşamımızda hata edebilir, yanlış yapabiliriz. Yanlış yaptığımız durumlarda karşımızdaki kişiden özür dileriz. Nasıl ki yanlış bir durumda karşı taraftan özür diliyorsak; hata ettiğimizde ve yanlış yaptığımızda “estağfirullah” yani “Allah’tan bağışlanmayı dilerim” şeklinde de Allah’a olan özrümüzü dile getiririz.

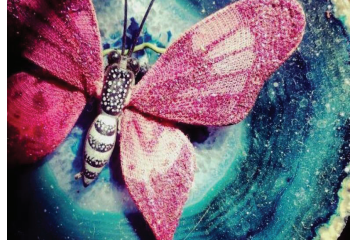
Süphanallah

Süphanallah

Allah'ın her yönüyle mükemmel ve güzel bir varlık olduğunu , O'nun kusursuz ve eksiklikten uzak olduğunu kabul ettiğimizi ifade eden bir kelimedir.

- ✓ Allah'ın yarattığı eşsiz güzellikler karşısında duyulan hayret ve şaşmayı ifade etmek için "Süphanallah" deriz.
- ✓ Bizler "Süphanallah" diyerek Allah'ın yüceliğini hem kusursuzluğunu kabul etmiş ve dile getirmiş oluruz.

Sevap ve Günah Kavramları

İslam dininde, insan davranışlarının iyi ya da kötü olduğunu değerlendirmek için kullanılan birtakım kavramlar vardır. Günah ve sevap bunlardan başlıcalarıdır. Şimdi bu kavramların ne anlama geldiğini öğrenelim.

Günah: Dinin emir ve yasaklarına aykırı olarak yapılan iş ve davranışlara günah denir.

Dinimizce hoş karşılanmayan, kötü ve faydasız olarak değerlendirilen şeyler de bir yönüyle günah kavramı altında değerlendirilebilir. Dinimizin kesin olarak yasakladığı iş ve davranışları yapmak günahdır. Örneğin; yalan söyleyen, dedikodu yapan, Bir kimsenin eşyasını izinsiz kullanan ya da onu alan, iftira eden, komşulara rahatsızlık verecek davranışlarda bulunan kişi günah işlemiş sayılır.

Ayet

“Kim bir hata işler veya bir günah kazanır da sonra onu bir suçsuzun üzerine atarsa, şüphesiz iftira etmiş, apaçık bir günah yüklenmiş olur.”

(Nisa/112)

Allah insanın iyiliğini ister. Bu sebeple de birey ve toplum için zararlı şeyleri de yasaklar. Öyleyse bizler, O'nun yasakladığı, günah saydığı iş ve davranışlardan uzak durmalıyız.

Bilgi

Allah'ın kur'an'da kesinlikle yasakladığı, yapmamızı istemediği davranışlar ve işler haram olarak isimlendirilmektedir. Haramlar, günah olarak değerlendirilmektedir.

GÜNLÜK HAYATTA DİNİ İFADELER

Dinimizce Hoş Karşılanmayan Şeyler

Yalan söylemek

Bir kimsenin eşyalarını izinsiz kullanmak

Okul eşyalarına zarar vermek

Arkadaşlarımıza rahatsızlık vermek

Hayvanlara zarar ve eziyet vermek

Birine hoş olmayan sözler söylemek

Kavram

Sevap: Allah'ın (c.c.), güzel iş ve davranışlarda bulunanlara vereceği karşılığa ve mükâfata sevap denir.

Rabbimizin emrettiği davranışları yapan kişi sevap kazanır. Mesela dinimize göre namaz kılmak, oruç tutmak, zor durumda olan kişilere, engellilere yardım etmek, misafire ikramda bulunmak, insanlara güzel söz söylemek, hayvanlara merhamet etmek sevaptır.

Biliyor musunuz?

Kur'an'da, "Eğer onlar, inanıp Allah'ın emirlerine karşı gelmekten sakınmış olsalardı Allah katında kazanacakları sevap kendileri için daha hayırlı olacaktı. Keşke bilselerdi!" buyrulur. Bu ayette, sevap kazanacağımız işlere yönelmenin bizim faydamıza olduğu belirtilir.

Rabbimiz Allah, insanın iyiliğini ister. Bu sebeple de onun faydasına olacak şeyleri emreder. Öyleyse bizler, Rabbimizin emrettiği sevap olan davranışlara yönelmeliyiz. Böyle yaparsak güzel ahlaklı, iyi bir insan oluruz ve hem Allah'ın hem de insanların sevgisini kazanırız.

Bilgi

Allah'ın kur'an'da yapmamızı istediği, yaptığımızda hoşnut olduğu davranışlar ve işler helal olarak isimlendirilmektedir. Helaller, sevap olarak değerlendirilmektedir.

Dinimizce Hoş Karşılanan Güzel Davranışlar

Okul eşyalarını korumak	Arkadaşlarımızla iyi geçinmek ve onlara güzel söz söylemek
Doğru sözlü ve dürüst bir kimse olmak	Hayvanlara merhamet etmek
Anne-babamıza ve büyüklerimize saygı duymak	Küçüklerimizi sevmek ve korumak
Sahip olduklarımızı sevdiklerimizle ve diğer insanlarla paylaşmak	Yaşlı kimseleri yolda karşıdan karşıya geçirmek

Okuma Parçası

Mutluluğun Peşinden Gitme

500 kişi bir seminerdeydi. Birden konuşmacı durdu ve bir grup çalışması yapmaya karar verdi. Herkese bir balon vererek başladı. Herkes gazlı kalemle balonuna adını yazmalıydı. Sonra bütün balonlar toplandı ve bir odaya kapatıldı.

Katılımcılar odaya alındı ve 5 dakika içinde üzerine isimlerini yazdıkları balonu bulmaları söylendi. Herkes kendi adını aramaya başladı, insanlar çarpıştılar, bir birlerini ittirdiler, karmaşa ortamı oluştu.

5 dakikanın sonunda kimse kendi balonunu bulamamıştı.

Konuşmacı bu sefer herkesin bir balon almasını ve üzerinde adı yazan kişiye o balonu vermesini söyledi. Bir kaç dakika içinde herkes kendi balonuna kavuşmuştu.

Konuşmacı dedi ki: “Yaşamımızda bunu görüyoruz. Herkes deli gibi mutluluğu arıyor ve nerede olduğunu bilmiyor. Bizim mutluluğumuz başkalarının mutluluğunda gizlidir. Onlara mutluluk verin; sizinki size gelir. Ve insanların yaşam amacı da budur... mutluluğun peşinden gitmek.”

Tekbir ve Salavat

1-Tekbir

Kavram

Tekbir: “Büyükleme, yüceltme, ululamak” anlamlarına gelen bu kelime Allah’ın ululuğunu, yüceliğini belirtmek için kullanılır. Allah,’ın yüceliğini dile getirirken de “Allahu ekber” “Allah en yücedir” deriz. İşte bu tekbirdir.

- ✓ Tekbir getirerek biz Allah’ın yüceliğini ifade etmiş oluruz.
- ✓ Allah’a olan sevgimizin bir ifadesi olarak tekbir getiririz.
- ✓ Tekbir aynı zamanda İslam dininde namaza çağrı için yapılan ezanda yer almaktadır.

Ezan, kelime anlamım olarak bildirmek, duyurmak, çağrıda bulunmak, ilan etmek anlamlarında kullanılır. Ezan, dini bir terim olarak, İslam dininde namaz vaktinin geldiğini insanlara bildirmek için belli sözlerle yapılan çağrıya verilen isimdir.

Ezan ve Anlamı

“Allâh-ü Ekber”

Allah en büyüktür

“Eşhedü en lâ ilâhe illâAllah”

Şahitlik ederim ki Allah'tan başka ilâh yoktur

“Eşhedü enne Muhammeden Rasûlullah”

Şahitlik ederim ki Muhammed Allah'ın elçisidir

“Hayye ale's-salâh”

Haydi namaza

“Hayye ale'l-felâh”

Haydi kurtuluşa

“As-salatu hayrun mine'n nevm”

Sadece sabah ezanında (Namaz uykudan hayırlıdır)

“Allâh-ü Ekber”

Allah en büyüktür

“Lâ ilâhe illâAllah”

Allah'tan başka ilâh yoktur

GÜNLÜK HAYATTA DİNİ İFADELER

- ✓ Tekbir ifadesi beş vakit namaza çağrı için okunan ezanda geçmekle birlikte bayram günlerinde de geçmektedir.
- ✓ Biz Müslümanlar ramazan ve kurban bayramları olmak üzere yılda iki defa dini bayram kutlarız. Bu bayramların sabahında bayram namazı adı verilen namazlar kılınır. Bu namazlar esnasında tekbirler getirilir. Bu tekbirlerle teşrik tekbirleri denir. Teşrik tekberi ve anlamını şu şekilde gösterelim.

Bilgi

Teşrik tekbirleri kurban bayramına özel olarak Kurban bayramından bir gün önceki günün sabah namazında okunmaya başlar ve bayramın üçüncü günü ikindi namazına kadar her farz namazından sonra okunur.

2- Salavat

Kavram

Salavât: Salât kelimesinin çoğuludur. Salat; sözlükte “övmek ve yüceltmek” anlamlarına gelir. Terim olarak Peygamber Efendimiz’in ismi anıldığında yapılan duâ demektir.

- ✓ Salavat “Allahümme salli ala seyyidina Muhammed şeklinde” yapılır.
- ✓ Bu “övgü efendimiz Hz. Muhammed’in üzerine olsun” anlamına gelmektedir.
- ✓ Bizler salavat getirerek Peygamberimiz Hz. Muhammed’i överek O’na olan sevgimizi dile getirmiş oluruz.

Biz Müslümanlar ramazan ayına özel bir namaz kılarız. Bu namaz peygamberimizin kıldığı ve kılınmasını hoş gördüğü bir namazdır. Teravih namazında bizler, namaz aralarında peygamberimize salat-ı ümmiye getiririz. Bu salavat türü peygamberimiz Hz. Muhammed'e ve onun soyundan gelenlere, dostlarına olan sevgi ve saygımızı dile getirmek için okunan dua niteliğinde bir salavattır.

Salat-ı ümmiye ve anlamını şu şekilde gösterelim.

Salat-ı ümmiye'nin okunuşu:

Allahümme salli alâ seydidina muhammedinin nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ êlihî ve sahibihî ve sellim.

Salat-ı ümmiye'nin anlamı:

Allah'ım. Efendimiz ümmî peygamber muhammed'e, âline ve ashâbına salât ve selâm eyle.

Biliyor musunuz?

Ramazan ayında teravih namazında, özel gün ve gecelerde peygamberimize, onun soyundan gelenlere ve dostlarına övgü için okunan salat-ı ümmiye türk bestekar İtri tarafından bestelenmiştir.